I KLASSEROMMET

Andreas Titlestad,

Lillehammer vgs

ALLER FØRST:

REKKEFØLGE:

1) Hele verk – noen tanker
2) *Ubesvart anrop* – om den grafiske romanen
3) Hvorfor bruke romanen i Vg1-klasserommet?
4) Undervisningsopplegget
5) Noen oppsummerende tanker

HELE VERK

En *hel* verden

(Nyttig) leseglede

Fellesskap

Romanens rikdom – tverrdisiplinær tilnærming – vekselvirkning

Tekst i/på tekst

HVILKE VERK?

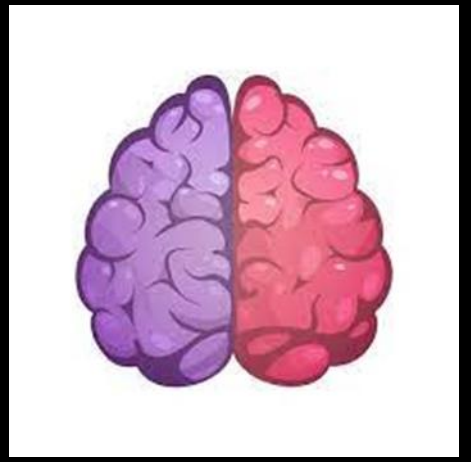

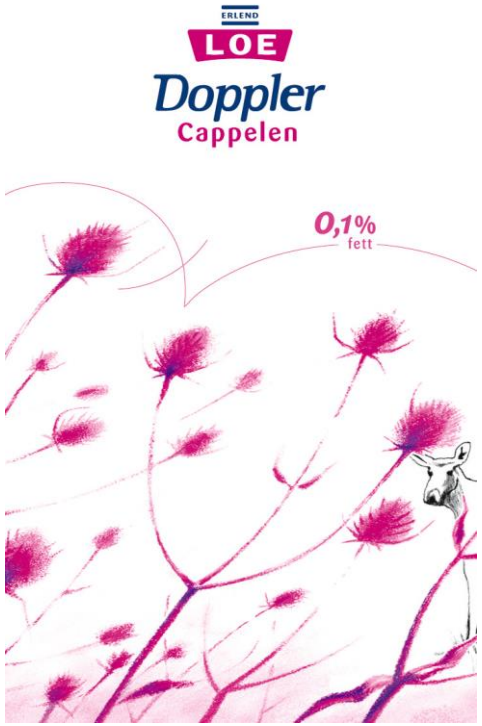
ERLEND
LOE
Doppler
Cappelen
0,1%
fett

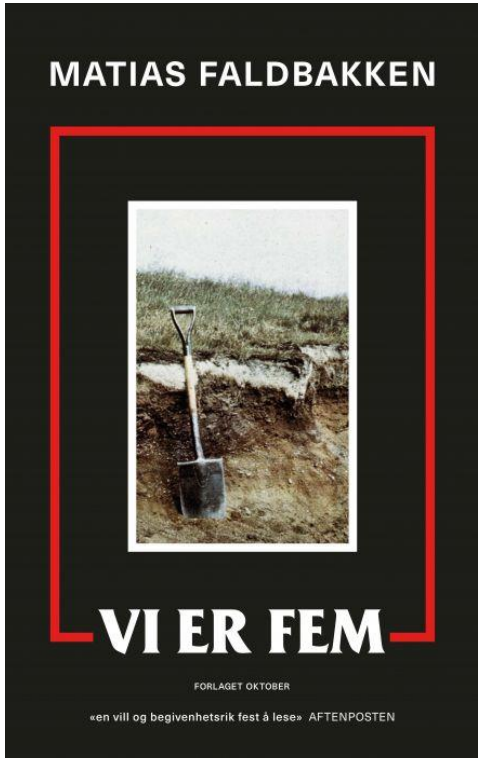
MATIAS FALDBAKKEN
VI ER FEM
FORLAGET OKTOBER
«en vill og begivenhetsrik fest å lese» AFTENPOSTEN

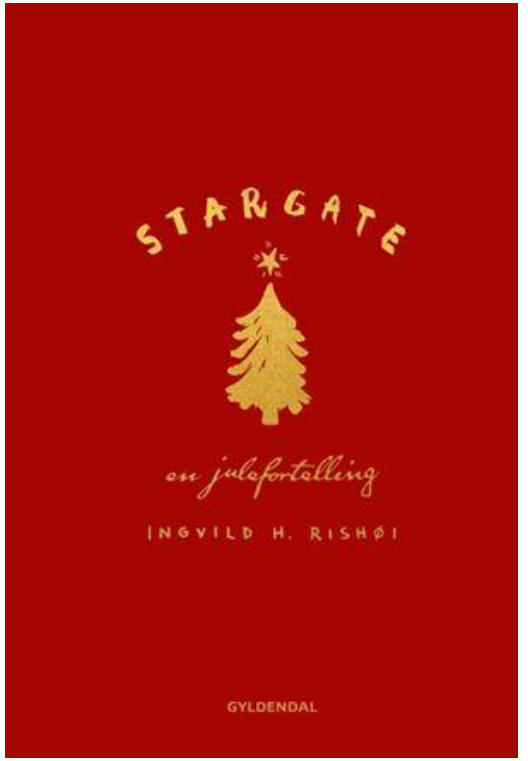
STARGATE
en julefortelling
INGVILD H. RISHØI
GYLDENDAL

Nora Dåsnes' (f. 1995)
andre grafiske roman

22. juli – ikke *der*, men...

«Når hverdagen skal leves.»

Rebekka – Fariba – Daniel - Joakim

Priser

UBESVART ANROP (2021)

FORM OG FARGE(R)

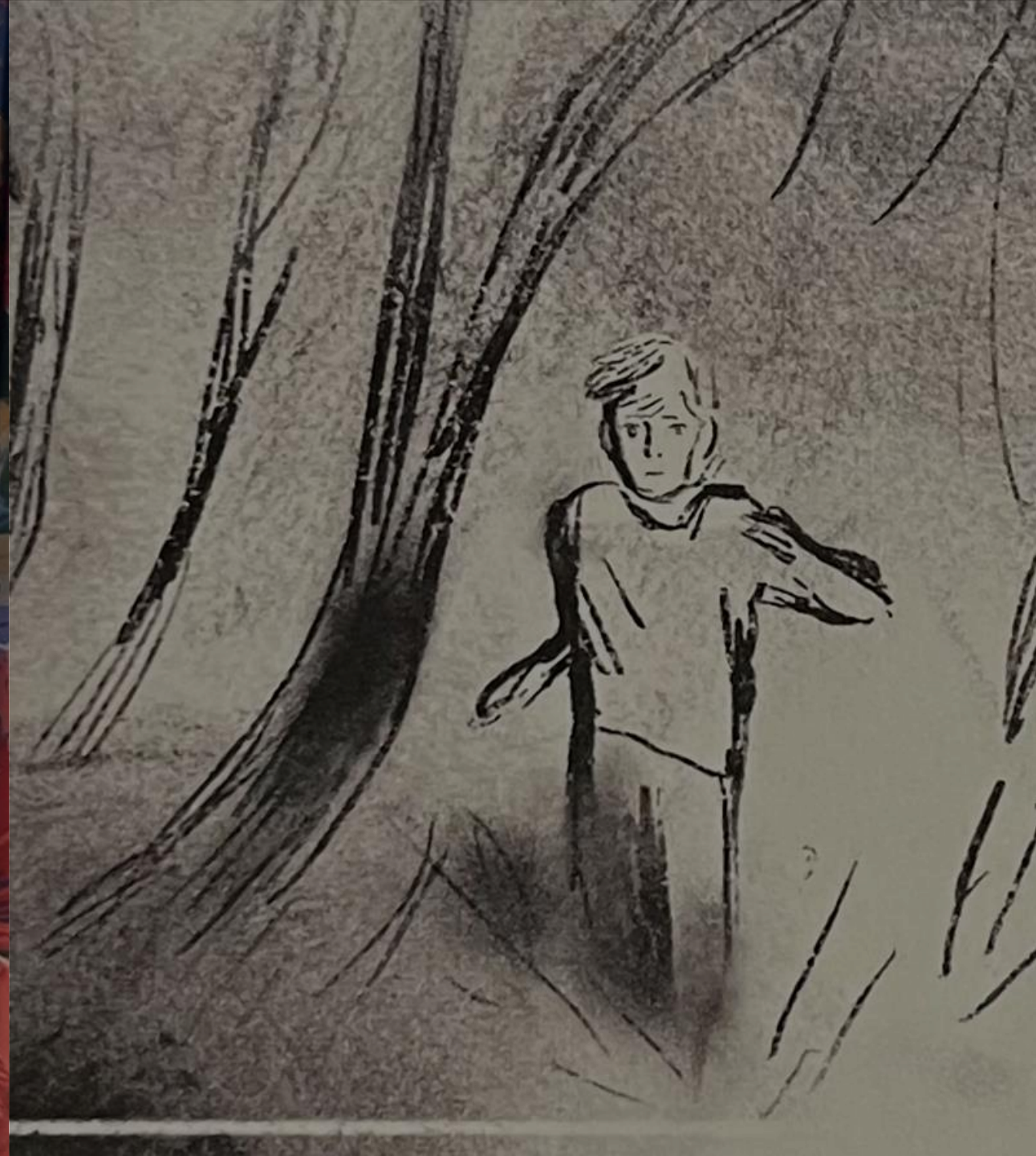

HVORFOR BRUKE ROMANEN I VG1-KLASSEROMMET?

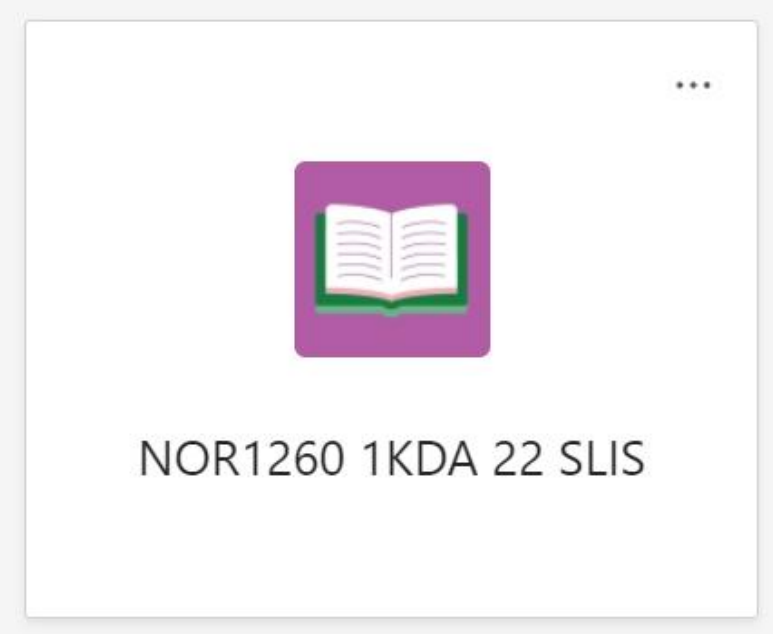

1) Rebekka er førstis
2) Grafisk roman – «myk» start
3) «Læreplanmålskårer» av rang (se neste side) – også tverrfaglige temaer

AKTUELLE KOMPETANSEMÅL:

- lese, analysere og tolke nyere skjønnlitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk
- reflektere over hvordan tekster framstiller møter mellom ulike kulturer
- gjøre rede for og reflektere over bruken av retoriske appellformer og språklige virkemidler i sakprosatekster
- lytte til andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellformer i diskusjoner
- bruke ulike kilder på en kritisk, selvstendig og etterrettelig måte
- greie ut om og drøfte norskfaglige eller tverrfaglige temaer muntlig
- kombinere virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping

7/13

UNDERVISNINGSOPPLEGGET

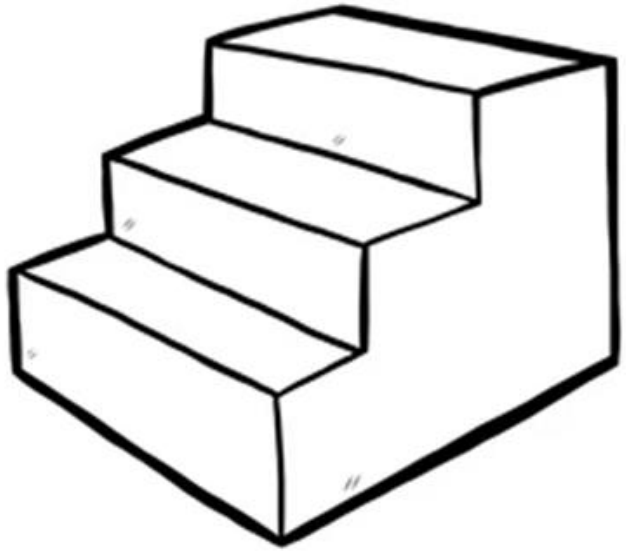

1) Førlesingsaktiviteter (etablere «leserfellesskapet»)
2) Lesingen
3) Etterarbeidet

FØRLESINGSAKTIVITETER

1) Temaet 22. juli: Diskusjon i grupper/felles

Den grafiske romanen vi skal lese, *Ubesvart anrop* (2021), handler om perioden etter 22. juli 2011. Hva vet dere om det som skjedde den dagen – og i tiden etterpå?

Har noen av dere egne minner fra dagen eller tiden etter?

Har noen av dere kjente som var/er direkte berørt av det som skjedde?

Hvordan tror dere det var å begynne på videregående skole i Oslo i august 2011?

FØRLESINGSAKTIVITETER

2) Sjangeren grafisk roman

a) Diskusjon i grupper/felles:

Hvilket forhold har dere til tegneserier? Leser dere slike? Hvilke?

Dere skal straks i gang med å lese en *grafisk roman* eller *tegneserieroman*. Har dere lest noe slikt før? Hvilke(n)?

Hva skiller lesing av tegneserier og grafiske romaner fra lesing av tekster uten illustrasjoner?

«Det er ganske sikkert mange som vil stille spørsmål ved om en fortelling i tegneserieformat er det riktige mediet for å beskrive noe så alvorlig og forferdelig som terrorangrepene», står det i en omtale av romanen (http://serienett.no/serienett/anmeldelser/ubesvart-anrop/). Hva tenker dere om dette? Hvorfor skulle det være problematisk å lage en tegneserie om 22. juli og perioden etter?

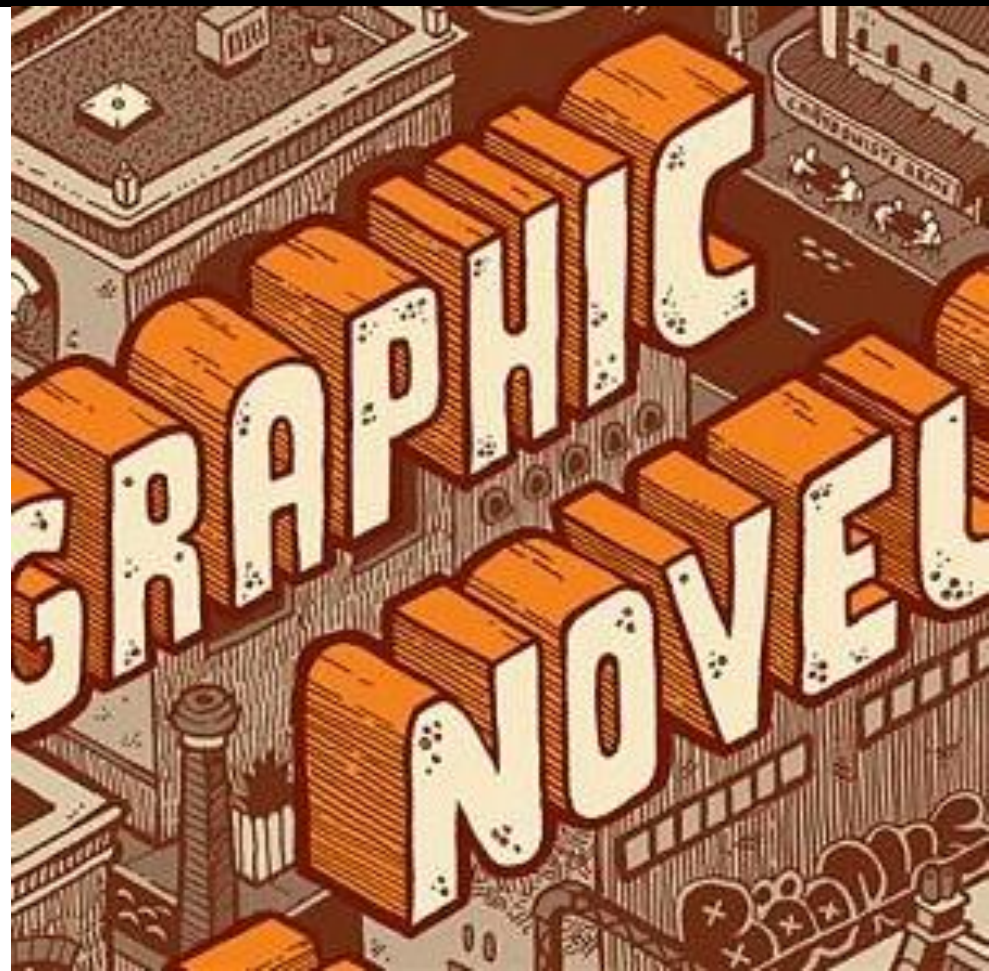

FØRLESINGSAKTIVITETER

b) Prøv deg selv! («Utforsk» sjangeren!)

Klokken er 15.25 fredag 22. juli 2011, og Rebekka (16) og Fariba (16) er sammen i en skatepark utenfor Oslo sentrum. Plutselig hører de et smell.

Dialogen under er praten mellom de to etter smellet. Du skal nå få lage et utkast, eller en skisse, til en tegneserieversjon av denne scenen. Hvordan ser *du* for deg scenen? Lag så mange og slike ruter du vil, tenk på motiv og utsnitt og hvordan du vil plassere snakkeboblene. Du har ikke tid til å lage en forseggjort tegneserie, så nøy deg med veldig enkle tegninger. Det viktigste er hvordan du ser for deg scenen.

Rebekka: HØRTE DU DET?

Fariba: TORDEN?

Rebekka: NEEI … DET DER VAR NOE ANNET.

Rebekka: … JEG TROR JEG SER RØYK.

Fariba: SERR? SIKKERT NOE FRA EN BYGGEPLASS.

Rebekka: MM.

Fariba: MEN PRØV EN GANG TIL REBEKKA, SÅ KAN JEG SE HVA DU GJØR FEIL.

Rebekka: JA; OKEI!

…

LESINGEN

«Jeg leser! Jeg vil ikke bli forstyrret!» (Italo Calvino)

DET ENE UNNTAKET…

Etter å ha lest de første sidene i romanen (til og med side 15)

- Hvordan var din løsning sammenliknet med Nora Dåsnes sin?
- Var det noe som overrasket deg i hennes løsning?
- Beskriv tegnestilen i romanen med tre adjektiver.

…

Nå skal du få lese resten av romanen uforstyrret. Læreren liker heller ikke å bli avbrutt stadig vekk under lesing av bøker… Bare lever dette arket (og «skissen» din) til læreren først.

OG HVA MED DE RASKESTE LESERNE?

«Hva hører hun på?»

Musikk er viktig i Rebekkas liv. Flere ganger er hun tegnet med hodetelefonene på – med musikk i ørene. Men hva hører hun på? Nora Dåsnes gir oss ikke noen tydelige svar. Så hva tror du? Velg en sang/et musikkstykke du synes passer til hver av sidene under. Hvilken stemning skal musikken formidle eller underbygge? Skriv noen ord om dette i boksen under siden.

ETTERARBEIDET

1) Diskusjon
2) «Trøstens ord» (retorisk analyse)
3) «Hvem er terrorister?» (kulturmøter)
4) «Den store *Ubesvart anrop*-diskusjonen» (retorikk i praksis)
5) «Klassens tegneserie» (kreativ tekstskaping)

DISKUSJON

1) Hvordan var det å lese en *tegneserieroman*?
2) Hvordan preger terrorangrepene 22. juli livene til Rebekka og de andre ungdommene vi møter i tegneserieromanen?
3) Lærte du noe nytt om 22. juli-angrepene og tiden etter?
4) Hvordan vil du beskrive stilen i tegneserien? Hva kan du si om komposisjonen og fargebruken?
5) Hvilken side eller rute gjør sterkest inntrykk på deg? Hvorfor?
6) Hvilke temaer er de viktigste i romanen?
7) Hva tenker du nå om spørsmålet vi diskuterte før lesingen:

    Er det problematisk å lage en tegneserie om 22. juli og perioden etter?

«TRØSTENS ORD»

«TRØSTENS ORD»

Tradisjonell retorisk analyse, men med romanuniverset som kontekst.

<u>Tanke:</u>

Engasjement for Rebekka – motivasjon for å studere talen (som virket sterkt på henne)

Bedre kjennskap til kongens tale – utvidet forståelse av Rebekkas reaksjon

«TRØSTENS ORD»

- **Den retoriske situasjonen**
- **Appellformene og virkemidlene**
- **Og:**

- Se på de linjene fra talen som er inkludert i *Ubesvart anrop* (de gule). Hvorfor valgte Nora Dåsnes å inkludere akkurat disse i romanen sin, tror du? Er det noe med dem som treffer Rebekka eller temaet i romanen ekstra sterkt?

- Etter å ha sett kongen framføre talen: Hvordan opplevde du det å se kongen holde denne talen? Er det lettere å forstå Rebekkas reaksjon nå? Hvorfor (ikke)?

Jeg ønsker i dag å gjenta det jeg sa dagen etter tragedien:
Jeg holder fast ved troen på at friheten er sterkere enn frykten.
Jeg holder fast ved troen på et åpent norsk demokrati og samfunnsliv.
Og jeg holder fast ved troen på våre muligheter til å leve fritt og trygt i vårt eget land.

Tragedien har minnet oss om det grunnleggende som binder oss alle sammen i vårt flerkulturelle og mangfoldige samfunn. La oss ta vare på denne erkjennelsen – og la oss ta vare på hverandre. La oss som enkeltmennesker være tydelige på hva vi står for, og bruke våre muligheter til å påvirke samfunnet vi lever i på en positiv måte.

Tiden som kommer, vil fortsette å kreve mye av oss alle.
For dere pårørende vil det være spesielt tungt når den nasjonale sorgen gradvis avtar. Når det sterke felleskapet vi har følt på denne tiden, ikke er fullt så merkbart lenger. Da trengs det medmennesker som ser dem som sørger og dem som sliter med livene sine – noen som kan være hos dem når oppmerksomhetens lys begynner å slukne.

Når hverdagen skal leves.

«HVEM ER TERRORISTER?»

Faribas opplevelser 22. juli

Joakim (Rebekkas bror) sitt liv på nettet

Jens Stoltenbergs tale

«HVEM ER TERRORISTER?»

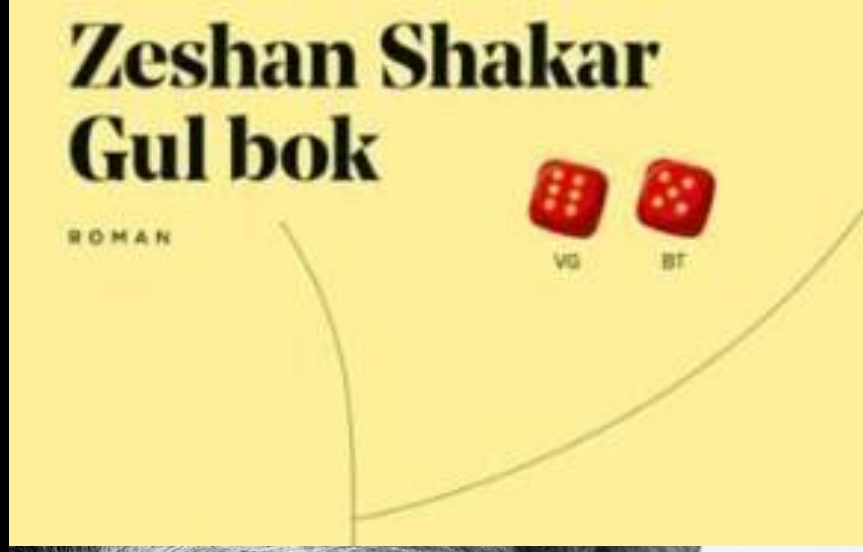

Utvidelse – følge «trådene» (til andre tekster) – og igjen: vekselvirkningen.

Diskusjon:

- *Vi – dem?*
- *Nettet (sosiale medier, hatprat)*
- *Sjanger (virkemidler, stemmer)*
- *Kunsten: brobygger?*

Dere er alle av samme ulla
(Alle skal bli knulla)
Mulla, mulla, mulla, mulla, mulla
Om du visste hva jeg ville gi for å bli som deg
Bli som deg, baba, bli som deg
Om du visste hva jeg ville gi for å bli som deg, din feiging
Og det er så lett å være rebell i kjellerleiligheten din
Det er så lett å være rebell i kjellerleiligheten din
Det er så lett å være rebell i kjellerleiligheten din, din feiging
Jeg skiter i om du er Tshawe eller Vinz eller Nico
(Er det du som skal med dattera mi på kino?)
Du er kanskje kul i dag, men hun gifter seg med Kygo
(Er det du som skal med dattera mi på kino?)
Har du hijaben i baksetet, skal hun bli muslim nå?
(Er det du som skal med dattera mi på kino?)
Jeg er ikke rasist, men skal liksom liksom-passet ditt bety noe?
(Er det du som skal med dattera mi på kino?)
Plukker frukt i våre haver
(Du blir aldri skandinaver)
NAVer, NAVer, NAVer, NAVer, NAVer

mulig.»

«Du kan ikke tenke sånn», avbrøt Samir, virket nesten irritert, ikke på ham, på tanken. «Jeg mener, tror ikke det har så mye å si», fortsatte han. «Tror ikke alle folk er sånn.»

«Hva mener du?»

«Jeg mener, folk veit at de fleste innvandrerne i Norge er fredelige folk.»

«Jeg veit ikke, ass, gå på Facebook, liksom.»

«Glem Facebook. De som er mest aktive der, betyr ikke så mye ass, egentlig. Jeg snakker om andre folk. Normale, oppegående, opplyste folk. Det er de som betyr noe.»

«DEN STORE *UBESVART ANROP*-DISKUSJONEN»

«Podkast»:

- Presentere egne (grunngitte) meninger
- Være overbevisende (bruke appellformene bevisst)
- Diskutere flere sider ved romanen
- Bruke og vise til kilder (anmeldelser)
- Hverandrevurdering (1 – 1)

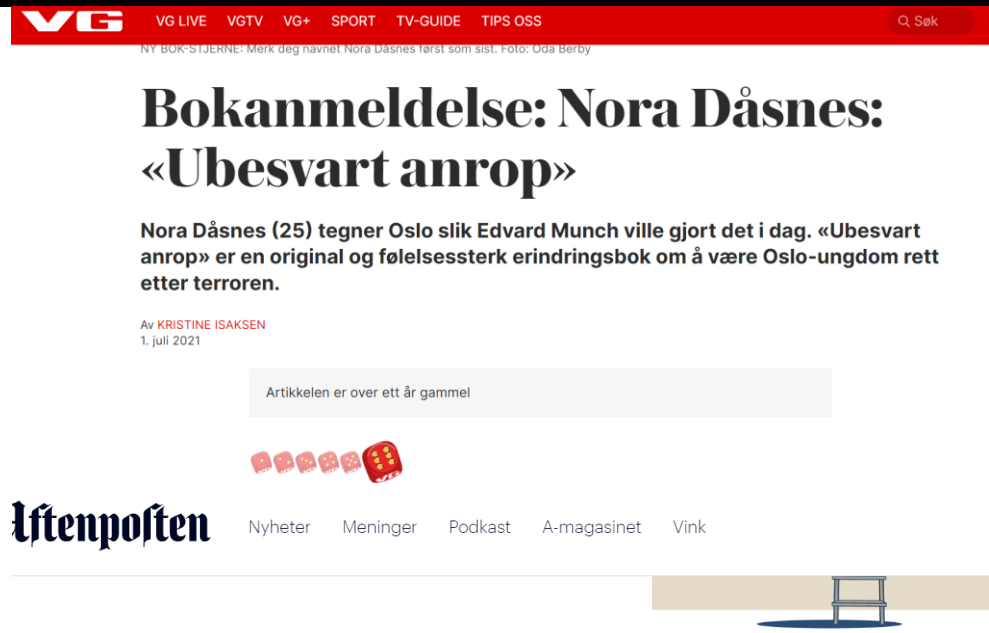

«KLASSENS TEGNESERIE»

Rebekkas tale (siste del av romanen)

«Rett fram» (ikke-tolkende) illustrert i romanen

Ca. én linje per elev – egen «tolkning»

Til sammen: Klassens tegneserie!

“KLASSENS TEGNESERIE”

NOEN OPPSUMMERENDE TANKER

- Ga mersmak:
  - Grafisk roman
  - «Utforskende» sjangerarbeid («Læreren skal (…) stimulere til lærelyst ved at elevene får arbeide oppdagende og utforskende både alene og sammen med andre»)
  - Tverrdisiplinær tilnærming

HELT TIL SLUTT, OG ENN SÅ LENGE...:

AN

Hva kan du fortelle meg om Nora Dåsnes' grafiske roman "Ubesvart anrop"?

Jeg kan dessverre ikke finne noen informasjon om en grafisk roman med tittelen "Ubesvart anrop" skrevet av Nora Dåsnes. Det kan være at denne romanen ikke er utgitt eller ikke har blitt omtalt i offentligheten ennå. Jeg kan imidlertid fortelle deg mer om grafiske romaner generelt, hvis det kan hjelpe deg.

BILDER SOM IKKE ER FRA ROMANEN:

Aller først: https://www.storyblocks.com/images/stock/young-smiling-student-hugging-his-book-happy-joyful-student-likes-read-books-peaceful-student-with-eyes-closed-holding-a-book-concept-of-education-vector-flat-design-illustration-square-layout-hq7kf9i8-j5llaz02

Hele verk: https://talltalestogo.files.wordpress.com/2010/05/heavy_book_50per.gif

Hvilke verk? https://no.depositphotos.com/vector-images/brain-two-parts.html + https://oktober.no/vi-er-fem-2 + https://cappelendamm.no/_doppler-erlend-loe-9788202240677 + https://www.gyldendal.no/skjoennlitteratur/romaner/stargate-en-julefortelling/p-10026635-no/

Ubesvart anrop: https://aschehoug.no/Nora_Dasnes

Undervisningsopplegget: https://www.shutterstock.com/nb/image-vector/three-steps-stair-cartoon-vector-illustration-233645638

Sjangeren grafisk roman: https://litteratursiden.dk/temaer/graphic-novels

Prøv deg selv!: https://serienett.no/serienett/metamanga-manga-om-og-med-tegneserier/

Lesingen: https://sass.queensu.ca/resources/online/reading

«Trøstens ord»: https://www.youtube.com/watch?v=bnEF_pOqbX8

«Hvem er terrorister?»: https://www.ark.no/boker/Zeshan-Shakar-Gul-bok-9788205538214 + https://genius.com/Karpe-lett-a-vre-rebell-i-kjellerleiligheten-din-lyrics

«Den store Ubesvart anrop-diskusjonen»: https://www.vg.no/rampelys/bok/i/JJKGAX/bokanmeldelse-nora-daasnes-ubesvart-anrop + https://www.aftenposten.no/kultur/i/weyrQo/bokanmeldelse-visst-virket-terroren